

מה אני כן יודע להגיד בכל זאת? שכנס החירום שהתקיים ביום ראשון על רקע מה שמתרחש בערץ 13, כנס שעיתונאים בכירים עלו בו בזה אחר זה כדי להביע דאגה גדולה ל"חופש העיתונות" ולדבר על "מלחמה קיומית" ועל "הגנה על עצמאות המערכת העיתונאית", חילץ ממני נחרת בוז אחת גדולה.

לחבורה שעמדה שם על הבמה אין דבר עם חופש הביטוי ועם חופש העיתונות. לא מעניינת אותה הדמוקרטיה, לא מזוי לה הפלורליזם. זו חבורה שמתכנסת, כמעט באותו הרכב.

אחת לכמה שנים, פעם ב"צוותא" ופעם ב"סינמסקי", עם אותן קריאות "געוואלד", שמסתירות מטרת'על אחת: להמשיך לצופף שורות, להמשיך להטיל על צרכני התקשורת הישראלית מונופול פוליטי שבו רק קבוצה אחת נשמעת, ולהמשיך להילחם בכל מי שמנסה לפרוץ אותו.

נניח שהטענות של אנשי 13, שסאמור אינני בקיאי בהן, נכונות. נניח שמישהו מנסה להתערב להם פוליטית בשידורים. אם כך הדבר, זה לא טוב. זה אפילו רע מאוד.

אבל זוהי צעקתם של הקוואקים הגנזלים, משום שערוצי המיינסטרים, שנציניהם כיכבו על במת האיטיו, מובילים באגרסיביות, בכוחנות, כבר שנים ארוכות, מלחמה נגד פתיחת שוק הדעות לחופש אמיתי.

בין מהדורות החדשות שלהם אין הבדל. אם תחשיכו את שידורי חדשות 13, שוק הדעות הישראלי לא יישרט, משום שמה שאומרים ב־13 - בנושאים פוליטיים, בנושאים מדיניים ובנושאים דתיים - אומרים גם ב־12 וב־11.

אין שום הבדל. אם יש בעיה אחת בתקשורת הישראלית, אם יש סוגיה אחת שפוגעת באמת בחופש הביטוי, אם יש מחלה אחת שהופכת את הדמוקרטיה הישראלית לדמוקרטיה עם כוכבית, היא נמצאת במקום שבו כל ערוצי המיינסטרים משדרים כמו מקהלה אחידה את אותם צלילים בדיוק.

עשרות שנים מזהירים אותנו שהשלטון משתלט על התקשורת. תפתחו בערב שנרתי את מהדורות החדשות בשלושת הערוצים המובילים, ותגידו אם אתם מזהים שם את קולו של השלטון.

64 מנדטים מרכיבים את הקואליציה הזו, ואין להם כמעט שום קול באולפני החדשות. תעבירו רגע בראש את הפרצופים שמבצבצים אליכם מהמסך מדי ערב.

כמה אנשים שם מבטאים עמדות שמזכירות את אלה של נתניהו או של הציונות הדתית או של ש"ס או של יהדות התורה? נראה לכם הגיוני שקולו של כמחצית מהציבור הישראלי לא נשמע שם?

התקשורת הזו שרה במקהלה כשהסבירה כמה הסכם אוסלו יעשה לנו טוב. היא שרה במקהלה כשטיפרה כמה ההתנתקות תשפר את מצבנו הביטחוני. היא שרה במקהלה כשקבעה שהרפורמה המשפטית רעה ומסוכנת.

היא שרה במקהלה כשנשאה על כפיים את אלפי המילואימניקים שהדיעו שלא יתייצבו לשירות. היא מומרת עכשיו במקהלה שהעסקה עם חמאס, שתביא אותנו לסיום הלחימה ולנסיגה מהרצועה, היא הדבר הנכון. ממשלת ישראל מנהלת כבר חודשים ארוכים מו"מ על עסקת חטופים.

מדובר בסוגיה רגישה, סבוכה ומורכבת, שאמורה להציף שאלות קשות. מהו המחיר שנכון לשלם? מהם הקווים אדומים שלינו? יש לנו בכלל כאלה? ומה יקרה אם העסקה תביא לשחרור קבוצה קטנה של חטופים?

תגזר למוות את גורלם של כל השאר? ומה יקרה אם נשחרר חטופים, אבל חמאס יישאר על מכונו? איך ייראו אז חייהם של תושבי שדרות וכפר עזה? אלה שאלות קשות שכלל לא נשאלות באולפני החדשות.

דעה אחת בלבד נמצאת שם: חייבים לחתום על עסקה, כל עסקה, ומי שכופר בכך מוצג כערל לב. עיתונות שמתנהלת כך, וסותמת כל אפשרות לנהל דיון בסוגיות הכי חשובות לגורלנו, היא סכנה של ממש לחברה הישראלית. סכנה יותר גדולה מהמינוי של שמאלוב־ברקוביץ למנכ"לית חדשות 13.

אנחנו חיים במדינה מורכבת, מלאת ויכוחים ועימותים, וכל מהדורות החדשות המרכזיות וכמעט כל תוכניות האקטואליה המרכזיות בוחרות לספק לנו חצי מהסיפור. ציבור ענק יושב בבית על הספה ולא מוזהר על המסך כמעט אף אחד שחושב כמוהו.

מצד־ שדרוקר ימשיך לשדר במשבצת שלו עוד 200 שנה. אבל זה באמת קריטי לפרצופה של העיתונות הישראלית, אם על הכיסא הזה יישבו דרוקר, או קרא, או אביעד גליקמן, או אוזי סגל, או לוי אהריש, שכולם שיבוט אידיאולוגי האחד של השני?

עשו לעצמכם כלל: כשם שלא כל מי שמגיע להארכת מעצרו עם כיפה על הראש משכנע אתכם בהכרח שהוא איש ירא שמיים, כך גם לא כל מי שצועק "דמוקרטיה, דמוקרטיה", הוא בהכרח אוהד גדול של חופש הביטוי או של חופש השידור.

ההיסטוריה שלנו מלאה באינספור דוגמאות לניסיונות פגיעה בעיתונאים ימניים ובכלי תקשורת ימניים. אף אחד מכל אלה לא גרם לכינוס חירום של מי שחרדים לחופש הביטוי.

אני מספיק זקן כדי לזכור שטקסי ה"אוי אוי אוי, הממשלה סותמת לנו את הפה" הם עניין מחזורי שמתרחש אצלנו אחת לכמה שנים, כל פעם בהקשר אחר. אני זוכר מה קרה ב־2011, כשירב ליון ביקש להעלות את סכום הפצוי בתיקי לישון הרע.

500 עיתונאים נאספו אז בסינמסקי תחת הכותרת "כנס למען תקשורת חופשית", הגדירו את היומנה של ליון "חוק ההשתקה", הסבירו שאנחנו לקראת "מים אפלים" וש"חופש הביטוי בסכנה", והכריזו על מותה של הדמוקרטיה.

ארבע שנים עברו, ושוב הגיע גל כזה, כשאופיר אקוניס ביקש להתקין בחוק השידור סעיף שיאסור על עיתונאים להביע דעה בשידור. כשלעצמי, לא אהבתי את התיקון הזה.

אני לא חושב שנכון להגדיר בחוק מה מותר ומה אסור לעיתונאי להגיד. אלא מה? שהסעיף המדובר הועלתה ממסמר ששימש במשך שנים כהוד האתי של עיתונאי רשות השידור.

קוד שעובדי הרשות צפצפו עליו מזה, אבל גם לא חשבו שהוא מקרב את קץ הדמוקרטיה, מזה. עד שהציע אותו אקונוס, ועיתונאים מיהרו להדביק לו את השם "סעיף סתימת הפיות", והמזורה נדלקה.

אם עיתונאים בישראל היו נאבקים כדי שמגוון דעות יוכלו להישמע, כמו שהם נאבקים כדי שדעתם שלהם תישמע, זה היה נהדר. אלא שזה לא קרה מעולם. כל מי שנלחם על זכותו להביע דעה בשידור ידע היטב שדעתו היא היחידה או כמעט היחידה שתישמע.

אני זוכר איך פעם, כשנתיניהו אמר משהו על דרוקר, פנו אליי קולונות כדי שאוסיף את חתימתי ל"נילוי" דעת בעניין ההתקפות של נתניהו על דרוקר".

בהודמנות אחרת נתבקשתי על ידי "העין השביעית" להצטרף לקליפ מחאה בעקבות תנובה קשה של ראש הממשלה לכתבה של אילנה דיין. בשמחה, השבתי, אבל איפה הייתם כשאותה אילנה דיין הותקה על ידי עיתונאים ופוליטיקאים משמאל בעקבות תחקיר שלה נגד פעיל של ארגון תעאויש?

רבי דרוקר (צילום: יונתן וינדל פלאש 90)

זה בדיוק העניין. יש כיוון אחד לעצמות. יש כיוון אחד לדאגות. אני לא זוכר שראיתי יותר מדי עצמות של עיתונאים שמבקשות להגן על עמית סגל מפני התקפות נסות רוח נגדו. רגישות לפגיעה בעיתונות ובעיתונאים יש בעיקר מצד אחד.

סגירת ערוץ 7, שהיה בזמנו ערוץ השידור היחיד שביטא את תפיסת העולם של המחנה הלאומי, הובלה על ידי יוסי שריד, חיים אורון, איתן כבל ואברהם פורו, אנשים שהוצגו לנו כל השנים כפלורליסטים גדולים.

כך היה גם עם החוק שביקש להביא לפגיעה ב"ישראל היום" או לסגירתו. גם מי שהובילו את המלחמה בעיתון הזה הסתכלו בראי וסיפרו לעצמם שביטבת ממנו תמונה של אנשים דמוקרטיים.

אנב, חלק מהעיתונאים שהנהיגו שלהם על סכנה לדמוקרטיה ממלא עכשיו את האוויר, תמכו אז בחדווה במאמצי הפגיעה בעיתון שהם לא אהבו. רוצים עוד דוגמה? לכו אל הקמתה של תחנת הרדיו גלי ישראל.

בארבע השנים הראשונות לחייה התמודדה התחנה הזו עם שלוש עתירות לבג"ץ שהנישו נגדה ארגוני שמאל קיצוני. האם בשמאל רצו לסתום את הפה לתחנה שיש לה גוון ימני? חלילה. מדובר הרי בשוחרר פלורליזם. לאנשי השמאל הדלו, כך הוסבר לנו, הפריעו עניינים טכניים שקשורים לתדרים ולגבולות שידור. זה הכל.

ואז הגיע לעולם ערוץ 20 (14 של היום), ועבר גם הוא את אותן חוויות, כשסדרת תלונות הונשו נגדו על כל צעד ושעל, תמיד תמיד מצדם של מי שהציגו את עצמם כחסידי חופש השידור.

הפטריוטים, ערוץ 14 (צילום: מסך ערוץ 14)

"הערוץ לא עובד לפי הכללים של היכיון", הסבירו המוחים המיתממים, "הוא חייב לשדר רק מורשת". אף פעם לא הפריע להם שערוץ המוויקה לא משדר רק מוויקה.

אף פעם לא הפריע להם שחוק רשות השידור קבע שעל השידורים לקדם בין השאר "את החינוך היהודי על כל גווניו" ו"לטפח את הכרת הלשון העברית ולקדם את השימוש בה", וצופי הערוץ הראשון לא בהכרח מצאו את זה על המסך שלהם. גם לא הפריע להם שחוק הרשות השנייה קבע שתפקיד הרשות.

בין השאר: "ליתן ביטוי מתאים למגוון התרבותי של החברה הישראלית באזורי הארץ השונים ובצורות ההתיישבות השונות ולהשקפות השונות הרווחות בציבור", ולשדר "מידע מהימן, הוגן ומאוזן", ובין זה לבין מה שיצא על המסך לא היה שום קשר.

ערוץ 20 היה היחיד שהפריע להם. ואף שהערוץ הזה היה ההודמנות הראשונה לספק באמצעות הטלוויזיה מגוון דעות, אני לא זוכר איש מאלה המוטרידים היום מהמצב, שהיה מוכן להגיד בפומבי את האמת: אין שום הבדל בין יונית לוי לבין תמר איש שלום, והפלורליזם מחייב לצדן מהדורה נוספת,

שמסיטה את המבט גם לכיוונים אחרים.

אף אחד לא החתים עצומות נגד התערבות מסוכנת בתכנים, כשמועצת הכבלים והלוויין רשמה לערוץ 20 "הפרה" בעקבות בדיחה לא מוצלחת של אראל סג"ל.

וגם לא כשבמועצה ספרו כמה דקות מקבלים נציגי הרפורמים על המסך לעומת האורתודוקסים, וגם הטילו על הערוץ קנס של 100 אלף שקל בנין היעדר רפורמים מספיקים באולפן, והוסיפו ודרשו דוח רפורמים וקונסרטיבים שיועבר "מעטה והלאה, בכל ראש חודש".

תנידו, זו לא התערבות פסולה? מישוהו בדק פעם כמה דקות מקבלים הקווקזים והבוכרים בערוץ ברוסית? מישוהו בדק פעם כמה דקות מקבלת המוויקה החסידית בערוץ המוויקה? או שרק מול ערוץ 20 זה היה לניסימי להתקטן, כי הוא הערוץ שלא האנשים הלא נכונים? ערוץ 20, 14 בשמו הנוכחי, הוא הערוץ הכי חשוב היום בישראל.

לא מפני שהוא טוב יותר מאחרים. לא מפני שהוא מעניין יותר מאחרים. לא מפני שהוא מקצועי יותר מאחרים. הוא החשוב ביותר כי הוא היחיד שמשדר משהו אחר.

ומי שדמוקרטיה חשובה לו, חייב להיות ראשון הלוחמים בעד ערוץ שייתן גם משהו אחר. וכל העיתונאים מחתימי העצומות ומכנסי הכינוסים ומקונני הקינות על מותה של הדמוקרטיה היו צריכים לשאת את הערוץ הזה עד כפיים.

כי אם אין אותו, אנחנו נשארים עם תזמורת של אלף נגנים שמנגנים כולם את אותו תו. ובנאדם שפוי שהיה נכנס לקונצרט ומקבל הופעה שכוונו שורק בו, ממש כמו ששורקים היום רבים מול הסלווייה שלהם.

אני זוכר איך עיריית לינור הושעתה משידור בגלי צה"ל אחרי שמתחה ביקורת חריפה על הנשיא ראובן ריבלין, ואיש לא מחה ואיש לא זעק ואיש לא החתים עצומות. אני זוכר באיזו שתקה התקבלה פה התערבות בוסה של הרמטכ"ל גדי איזנקוט בשידורי גלי צה"ל, כשאראל סג"ל שידר שם ביקורת על צמרת הצבא.

בניין גלי צה"ל (צילום: אבשלום ששוני)

כתב התקשורת של "דה מרקר" ידע לספר אז שאיזנקוט נפגש עם בכירי התחנה ומתח ביקורת על "שדרנים שתוקפים את צה"ל". הפרשן הצבאי של "הארץ" דיווח שהרמטכ"ל התלונן על "המשך שידור תוכניתו של סג"ל בתחנה".

אם הייתה לנו פה עיתונות הגונה ולא פוליטית, היא הייתה אמורה להניף אז מול איזנקוט דגל אדום. לא להסתפק ב"צוואת", אלא למלא בכינוס חירום את בלומפילד. להכריז שבמדינה דמוקרטית נגדלים לא מתערבים בלוח השידורים.

אבל זה לא קרה. בדיוק כמו שזה לא קרה כשאיר לפיד יצא למלחמה נגד ערוץ 14 והניש עתירה בניסיון לפגוע בו. בדיוק כמו שזה לא קרה כשעמוס שוקן החליט להפסיק את כתיבתה של נוה דרומי אצלו בעיתון, משום שבשעות הפנאי שלה.

במקביל לעיתונאים נוספים, לראשי מועצות ולפוליטיקאים בעבר ובהווה – היא קראה לתרום לעמותת עד כאן הימנית. בדיוק כמו שזה לא קרה כששוקן החליט להפסיק את כתיבתו של גדי טאוב אצלו, בטענה שמדובר ב"דמוקרטיה מתגוננת".

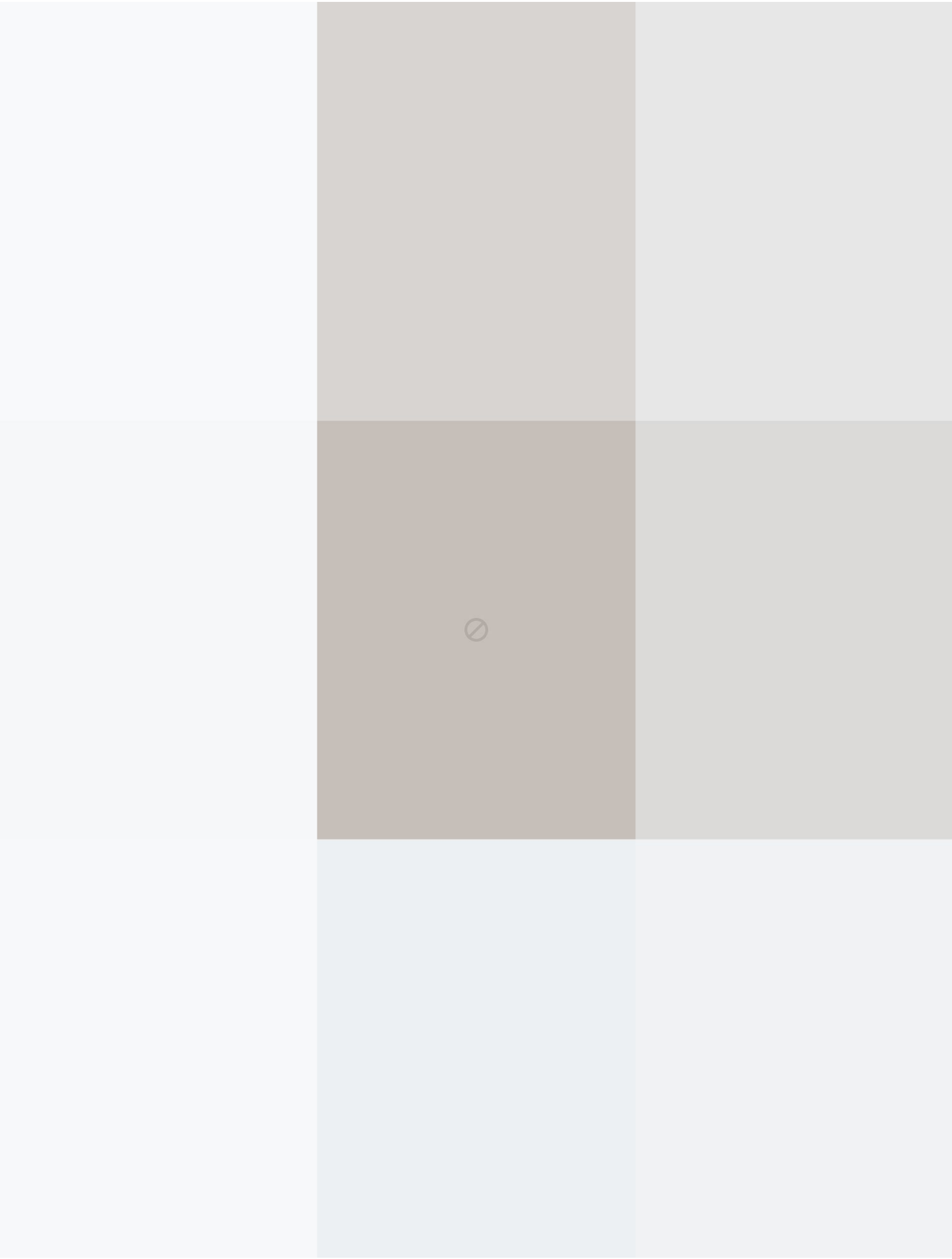
זכרו, לא קרב על חופש ביטוי יש כאן, אלא קרב על שליטה. כמעט כל העיתונאים בעלי המעמד בערוצי המיינסטרים באים מאותו בית מדרש פוליטי.

יש להם כוח בלתי פרופורציונלי ביחס למספרם בציבור הישראלי, והם נאבקים לשמר אותו כדי שיוכלו להמשיך להשתמש בו בלי הפרעה. זה הולך אחורה עד חיים יבין, שסיפר פעם איך עשה שימוש פוליטי בתפקידו כמנכ"ס המוביל של השידור הציבורי.

"בשלבם מתקדמים של המלחמה", העיד על התנהלותו במבצע שלום הגליל, "אנחנו בהחלט היינו עם האופוזיציה. יום־יום פרסמנו בראש המהדורה את מספר החללים, 500, 501, 502, זה היה כמו לדקור בחרבות את בנין". אבל מילא זה. "ניהלנו מלחמות אימים נגד ההנהלה שישבה עלינו ובטיאה רחשי לב של קהל שהעלה את הליכוד לשלטון", סיפר.

"אמרנו שצריך לוותר על השטחים, אבל להמונים לא היה ראש לחלוקת הארץ". וכשאנחנו מדברים על חיים יבין, אנחנו מדברים על ימים שבהם עוד לא נולדו הפייסבוק והטוויטר. ימים שבהם כשחיים יבין החליט "שצריך לוותר על השטחים", לא היה באוויר מישוהו שהיה יכול להסביר שיש גם דרך אחרת.

זוכרים את האמירה ההיא של מירי רבב, על "מה שווה התאניד אם אנחנו לא שולטים בל". לעגנו לה בצדק, הדועענו ממנה בצדק, ועדיין, מה ההבדל בין השאיפות שלה לשאיפות של מי שממלאים כבר 76 שנה את האולפנים באותם אנשים עם אותן דעות?

גילתה פתאום את התחקירים של ישי פרידמן, שעד אותו רגע לא עניינו כלב מת?

לא מבין אתכם לצפות בפרשנים שלפני המלחמה הסבירו לנו שצריך להתייחס ברצינות לאידיהתיצבות של הטייסים, כי הם כבר פוגעים בכשרות של חיל האוויר, ועכשיו, בעקבות מה שקרה ב־7 באוקטובר, מסבירים לנו באותה רצינות שהכשרות של חיל האוויר בכלל לא נפגעה?

אני זוכר איזו מהומה תקשורתית התעוררה כאן כשאיש אחד קרא קריאות מכוערות לכיוונו של אמנון אברמוביץ'. במשך כמה ימים קיבלנו או את כל החבילה המורחבת של "אלימות" ושל "סכנה לעיתונות".

ואז הגיע ערוץ 14 אל השטח, וכתביו החלו סופנים התקפות בלתי פוסקות, לפעמים "רק" מילוליות, לפעמים פיזיות, לפעמים תוך הפרעה של ממש לשידור. והנה, מתברר שאפשר לעבור על אלימות נגד עיתונאים לסדר היום. שפגיעה בעיתונאים זה נורא, אבל רק כשמדובר בעיתונאים "משלנו". תגידו, אפשר להתייחס ברצינות לצביעות כזו?

כמעט שלושה עשורים קדחו לנו בראש על אותו דף A4 עם תמונה של יצחק רבין במדי אס.אס בהפגנה ההיא בכיכר ציון. מיליארד פאנלים עסקו בשאלה אם ניתן היה לשמוע מהמרפסת ההיא את מי שצעק "רבין בוגד" או לא.

והנה עכשיו, כשקריאות "יביי בוגד" נצעקות בקצב על ידי אלפים בהפגנות, וכשמול ביתו של ראש הממשלה מדברים ברמקולים ברש גלי על "חבל תליה" לו ולאשתו, תקשורת המיינסטרים, שיש לה כתבים בכל המקומות האלה, בוחרת בידועין לצנור את הקריאות הללו, שאלמלא ערוץ 14 לא היינו יודעים שהן נשמעות בכלל.

זו עיתונות? אלה כלי תקשורת שאורחי ישראל יכולים לסמוך עליהם? אלה יכולים להתכנס ולהסביר שחופש הביטוי בסכנה? עברתי השבוע על קטעי העיתונות שלעגו בזמנו לחננאל דיין, חייל אחד קטן, שסירב ללחוץ את ידו של הרמטכ"ל דן חלוץ, משום שזה היה אחראי לעקירת סבו מנוש קטיף. מחאה קטנה, שקטה, לא מויקה ולא מרעישת.

קראתי והתקשיתי להאמין שאלה אותם כלי תקשורת שמחבקים היום מפנינים שמפוצצים אירועים, שמפריעים לחברי קואליציה בבתי קפה, ושמטרידים חברי כנסת ברחובות. ולא, זה בכלל לא משנה כמה שנים עברו מאז. כי שום דבר לא השתנה.

עד שכלי התקשורת המרכזיים לא יגונו את עצמם, או עד שלא יצמחו לצדם יותר ויותר כלי תקשורת "אחרים", נישאר פה עם עיתונות שאי אפשר להאמין לה. עיתונות שהיא המהמורה הכי גדולה שלנו בדרך להיות מדינה דמוקרטית באמת.

קחו, לפני סיום, דוגמה אחת קטנה שמוציאה אותי מהדעת. ערימות של עיתונאים עוסקים שנים בחיטוט בארכיון שיעורי התורה של המכניה הקדם־צבאית בעלי, כדי להסביר לנו אילו רבנים מטורפים יש שם, ואילו תלמידים פגמים עלולים לצאת להם כתוצאה מזה.

כשהגיעה המלחמה, ו־21 מבוגרי המוסד המפואר הזה נפלו (רק השבוע סיימו יחד 26 חניכים של המכניה הוו קורס קצינים), ערוץ 14 היה היחיד שטרם להקדיש להם זמן שידור טלוויזיוני מרשים כדי לשאת אותם על כפיים. יש עליבות גדולה מזו?

יש מעט מאוד עיתונאים ימנים מובילים ומרכזיים בערוצי המיינסטרים. אף אחד מהם לא עורך תוכנית תחקירים. אף אחד מהם לא מנש מהדורת חדשות.

אף אחד מהם לא מנהל תוכנית סאטירה. אף אחד מהם, גם החזקים שבהם, לא קובע מה ישודר הערב במהדורת החדשות, ומה יקבל את המקום הבולט, ומה יעלם לגמרי. יש לעיתונות הישראלית בעיות יסוד קשות. אף אחת מהן לא קשורה לשאלה הברנזאית של מה יקרה עם תוכנית כזו או אחרת בערוץ 13.

המשך המצב הנוכחי, שבו עולה חדש שיתיישב מול ערוצי המיינסטרים יחשוב בטעות שבשישראל יש רק אפוזיציה – הוא עניין שאי אפשר להשלים איתו. למרבה הצער, את כל מי שהתכנסו השבוע כדי לקונן על עניין סקטי בלתי חשוב בערוץ 13 זה פחות מעניין.

kalman.liebskind@maariv.co.il

תאריך: רביב דחקר / סלווייה / יוליה שמאלוב-ברקוביץ' / ערוץ 14

לכתבה זו התפרסמו 388 תגובות

התחברות | השמחה

מגיבה בתור **אורחת**

הוסף תגובה...

סדר לפי רלוונטיות

...
Geen לפני 1 יום
You are the best Kalyan
חשב - 44 יום 20 - שתף

הצג תגובות מוספות...

תנאים | פרטיות | חשוב

מופעל על-ידי OpenWeb

